

Jačati zaštitu
radnika

Starijima potrebna
bolja sigurnost i zaštita

2

Borimo se za
očuvanje tekovina

Jačajmo opšte
kolektivne ugovore

3

Migranti su sastavni
dijelovi našeg društva

Sigurnost i zaštita
za sve radnike

4

Broj 3 | maj 2015 | Srpski / Hrvatski / Bosanski

Dodatak «work» novinama | Redakcija T +41 31 350 21 11, F +41 31 350 22 11 | info@unia.ch | www.unia.ch

ZOU Demonstracije

Za prijevremeno penzionisanje i bolji ZOU!

Nema odlaganja pregovora za bolji Zemaljski okvirni ugovor, Gradjevinski radnici to zaslužuju

Opšti kolektivni ugovor za gradjevarstvo ističe krajem godine. Gradjevinski poslodavci namjeravaju kako vrijeme odmiče da neka dosadašnja dostignuća kao što je prijevremeno penzionisanje ukinu odnosno da pogoršaju. Ipak rad na gradilištima je jedan od najnapornijih radova i zaslužuje dobre uslove i prijevremeno penzionisanje. Zbog toga Vas pozivamo da se 27. juna borimo za bolji ZOU!

Zemaljski okvirni ugovor (LMV-CN-CNM) važi za jedan od boljih kolektivnih ugovora. Ovim ugovorom je postignuto da gradjevinski radnici mogu da se ranije penzionišu. Ovim ugovorom su regulisane između ostalog i minimalne plate, više odmora nego što je zakonom predviđeno kao i nadoknadu plate u slučaju duže bolesti. Ali ovaj Opšti kolektivni ugovor nije poklonjen radnicima. Gradjevinski radnici su morali da se izbore za ove dobre odredbe kolektivnog ugovora: nezaboravna je demonstracija za FAR

penziju (prijevremeno penzionisanje) i štrajk u godinama kad su poslodavci vršili veliki pritisak a mi smo im pokazali da bez nas ne može ništa!

Gradjevinski radnici pod pritiskom

Doduše ZOU (zemaljski okvirni ugovor) je jedan od boljih ORU (opštih kolektivnih ugovora), ali da bi i dalje bilo tako, mora se prilagodjavati trenutnim uslovima. Realnost na gradilištima se tokom godina izmijenila. Danas sve više mali broj gradjevin-

skih radnika treba da završi više poslova na gradilištima. Pritisak sa rokovima na gradilištima je ogroman. I to pojačava uznemirenost: broj nesreća na gradilištima se povećava!

Zaštitimo gradjevinke radnike!

Broj nesreća se povećava. Tome mora da se doda da gradjevinski radnici moraju da rade i pri lošim vremenskim uslovima. Broj nesreća se povećava i zbog toga što su radnici izloženi pritisku zbog kratkih rokova i moraju da rade i po kiši i snijegu. Zbog toga odredbe koje regulišu rad na lošem vremenu u ZOU moraju pod hitno da se poboljšaju! Potrebne su jasne odredbe koje određuju da se prilikom lošeg vremena mora zaustaviti posao na gradilištu.

Što dalje od FAR-a!

Nevjerovatno ali istinito: gradjevinski poslodavci ističu kako prijevremeno penzionisanje ne treba da bude sa 60 godina već kasnije! Oni hoće pod izgovorom kasnije penzionisanje da je mnogo radnika koji koriste penziju sa 60 godina i da je FAR fond preopterećen. FAR fond je finansijski potpuno «zdrav» ali je potrebno zbog narednih penzionisanja više novca. Ali to će trajati nekoliko godina jer kasnije sve manje gradjevinskih radnika koji se penzionišu i tako manje opterećuju FAR fond. Dakle rješenje nije pomje-

ranje starosne granice! Mi želimo pravo rješenje koje su gradjevinski poslodavci do sada odbijali. Zbog toga ne moraju radnici da trpe. Mi želimo da se nastavi da gradjevinski radnici mogu da se penzionišu sa dostojanstvom i to sa 60 godina – a ne kad postanu invalidi ili nezaposleni da traže svoju penziju.

Svi na demonstracije!

Stoga u subotu 27. juna moramo poslati jasan signal. Mi ne damo da nam uzmu teško stečenu mogućnost ranijeg penzionisanja! Mi želimo bolje radne uslove u vremenu gdje se od radnika očekuje u kraćem vremenu da rade više i brže! Dodajte do Ciriha. Mi kažemo više zaštite i ruke dalje od mogućnosti ranijeg penzionisanja! Jer ako očuvamo ZOU, zaštitili smo i ostale GAV (opšte kolektivne ugovore)!

☞ Aurora Garcia

Svi u Cirihi na demonstracije 27. juna

Editorial

Zajedno se borimo za bolji Ugovor i za penzionisanje sa 60

Ova godina je odlučujuća za gradjevinske radnike: Opšti kolektivni ugovor za gradjevarstvo ističe krajem godine. Bez Opšteg kolektivnog ugovora u gradjevarstvu ne bi postojale ni minimalne plate, ne bi bila zagarantovana 13. plate niti bi bilo zagarantovano isplaćivanje plate za vrijeme odsustva usljed bolesti. Takođe imamo još mnogo problema koji treba da se regulišu novim ugovorom.

Kao prvo gradjevinski radnici trebaju više zaštite kod lošeg vremena. Iz godine u godinu se dešava da na svakih pet gradjevinskih radnika jedan doživi nesreću na radu. Zbog kratkih rokova, zbog pritiskanja na poslu kolege moraju često da rade i po kiši i po snijegu. Ovdje su nužna poboljšanja. Kao drugo potrebne su efikasnije mjere protiv damping plata. Ako naše kolege moraju da naporno rade za par franaka to je više nego sramno. Na taj način su ugrožene plate ostalih gradjevinskih radnika.

Kao treće moramo braniti starosnu granicu za penzionisanje sa 60 godina. Narednih godina mnogo kolega treba da ostvari pravo na prijevremeno penzionisanje. Jedan dio iz saveza gradjevinskih poslodavaca koristi to kao izgovor da se starosna granica za penzionisanje pomjeri. Parlament Gradjevinara sindikata Unia jasno kaže. To ne dolazi u obzir! Gradjevinski radnici će se boriti da očuvamo starosnu granicu za penzionisanje sa 60 godina. Ne može da se dopusti da gradjevinski radnici koji su godinama uplaćivali doprinose za prijevremeno penzionisanje sad moraju da duže rade.

Gradjevinski radnici će morati ove godine da zajedno sa svojim sindikatom Unia da se izbore za svoj ugovor i za starosnu granicu penzionisanja sa 60 godina. Ako se zajedno borimo šefovi nemaju nikakve šanse.

Nico Lutz

Rukovodilac sektora za gradjevarstvo sindikata Unia

Okupljanje je na Limat trgu Limmatquai/Central, Zürich, odakle ćemo u 12.30 sati započeti marš. Informiši se u svom regionu kad je vrijeme okupljanja i prijavi broj osoba za specijalno organizovane vozove i – autobuse!

27. juna svi u Zürich na demonstracije gradjevinara!

News

Posredovanje na podizvođačke firme: ORU obnovljen

Nakon što je organizacija radnika 6. maja glasala za prihvatanje Opšteg kolektivnog ugovora za posredovanje radnika (podizvođačke firme) i Udruženje poslodavaca Swisstaffing je prihvatio novi Opšti kolektivni ugovor koji reguliše odredbe radnika koji posao obavljaju kod podizvođača radova (posredničke firme). Novi ORU važi od aprila 2016 i na snazi je tri godine i predviđa postepeno povećanje minimalnih plata na njemačkom i francuskom govornom području Švajcarske. Za nekvalifikovane radnike se predviđa povećanje minimalne plate za 400 franaka, a za kvalifikovane za 250 franaka mjesečno. Zauzvrat radno vrijeme će biti nešto fleksibilnije: Limit za prekovremeno radno vrijeme se povećava sa dosadašnjih 9 na 9,5 sati dnevno.

Syngenta ukida 116 radnih mjesta

Syngenta posluje sjajno: Prošle godine je ova firma ostvarila profit od 1,5 milijardu franaka i plate rukovodilaca su povećane za oko 60 procenata. U Monthey se ipak ukida 116 radnih mjesta. Sindikat Unia zahtijeva od Rukovodstva da odustane od ukidanja radnih mjesta i umjesto toga da preispita i ozbiljno razmotri alternativne mjere za očuvanje radnih mjesta. Ako je nužna rekonstrukcija, sindikat Unia zahtijeva da se prestane sa otpuštanjem radnika i da se nastavi sa zapošljavanjem u nekim drugim radnim pogonima. Manifest za dobru njegu bolesnika Za obilježavanje dana «medicinskog personala ili njegovatelja bolesnika» 12. Maj sindikat Unia je otvorio manifest za dobru njegu bolesnika. Umjesto da se radi kao na traci i samo se orjentiše na optimiranje troškova potrebno je u branši njegovateljstva i zdravstvu da je ponovo u centar pažnje ljudsko biće i njegove potrebe. Manifest se proširuje dalje u javnost. Sve zainteresovane osobe su pozvane da se izjasne sa svojim mišljenjem do sredine septembra. Na različitim mjestima u Švajcarskoj na dan obilježavanja zdravstvenih radnika se vodi kampanja kako bi se motivisali da podrže akciju za poboljšanje njege bolesnika i poboljšanje uslova radnika koji su zaposleni u ovoj branši.

André Daguet, bivši član Rukovodstva je umro

Bivši član Uprave sindikata Unia dugogodišnji sindikalista, aktivni član sindikata Unia i bivši član Nacionalnog vijeća Socijaldemokratske partije i generalni sekretar te partije André Daguet poslije teške i duge bolesti ispuatio svoju dušu 30. aprila 2015. godine. Od 1996. godine je član Uprave Švajcarskog udruženja metalne i industrije satova bivši (SMUV) i do 2008 je ostao član rukovodstva. On je bio ključna ličnost u odlučivanju prilikom fuzioniranja manjih sindikata kao što su SMUVs i GBI i pružio je veliki doprinos da se dosadašnji manji sindikati spoje u sadašnji sindikat Unia.

Stariji radnici

Mjere za zaštitu starijih radnika!

A União de Sindicatos Suíços (USS) apresentou em meados de Abril um pacote de medidas para que visam garantir o emprego de trabalhadores mais velhos. Uma semana depois veio a resposta da Federação, dos cantões e parceiros sociais. As medidas sugeridas pela Federação são bem-vindas pela USS, mas são insuficientes.

Nezaposlenost radnika između 55 i 64 godine je dostigla rekorni vrhunac. Problemi su već odavno poznati. Stariji radnici sve češće dobijaju otkaz i imaju mnogo više poteškoća da nadju novo radno mjesto. Ranije se mogla velika nezaposlenost izbjeći ili ranijim penzionisanjem iz penzione kase ili iz invalidskog osiguranja. Danas je druga situacija jer penziona kasa zbog restriktivnih mjera kao i invalidsko osiguranje zbog finansijskih poteškoća to više nije moguće. Posljedica toga je sve više 55-godišnjaka koji su nezaposleni kad im istekne pravo na plaćanje iz osiguranja za nezaposlena lica ne pronalaze posao već postaju socijalni slučajevi.

Unapredjenje

Kako se situacija starijih radnika može poboljšati? Savez sindikata je sredinom aprila predstavio plan o preduzimanju mjera za starije nezaposlene radnike. S jedne strane Savez sindikata poziva da i stariji posle 55 godina imaju pravo na plaćenu obuku i pre-kvalifikaciju. Posebno kod nezaposlenosti trebaju da imaju mogućnost

da se prekvalifikuju. Isto tako zaštita zdravlja starijih zaposlenih radnika treba da se poboljša, npr. preko bolje kontrole primjene odredbi za zaštitu zdravlja zaposlenih i radna mjesta treba prilagoditi starijim radnicima. Gubitak zarade u slučaju bolesti treba da se bolje reguliše i da se poboljša.

Zaštita

Drugi važan uslov je poboljšanje zaštite od otkaza poslije 50 godina, za radnike koji su dugi niz godina zaposleni u istoj firmi kao npr. što Opšti kolektivni ugovor (ORU) Basler Chemie predviđa. Ovdje se radi o produženju otkaznih rokova. Osim toga mjere zabrane diskriminacije prema sugestijama OECD, posebno koje se odnose na traženje posla, dalje usavršavanje položaj u firmi kad je u pitanju posao i plata.

Socijalna sigurnost

Kako bi se spriječila nezaposlenost neophodno je sprovođenje niza mjera. Tako npr. broj dnevnicu od kase za nezaposlena lica treba pred penzionisanje da se poveća sa dosadašnjih 120 na 260. Isto tako treba

Stariji radnici zaslužuju bolju zaštitu i bolju sigurnost

da postoji mogućnost da zaposleni i dalje budu osigurani kod penzione kase njihovog bivšeg poslodavca. Mogućnost ranijeg penzionisanja treba da se proširi i na druge branše. Savezna vlada mora da podrži rješenja i drugim branšama kao što je u građevinarstvu i da im pruži materijalnu podršku.

Prve mjere nedovoljne

Savezna vlada, kantoni i socijalni partneri su razgovarali o problemima starijih radnika i odlučili prve mjere protiv toga. To je pozitivno. Nažalost rezultati zaostaju iza toga što je Savez

sindikata zahtijevao. Ipak sa konferencijom je lansiran jedan proces. Savez sindikalnih organizacija posebno pozdravlja mjere posvećenost poslodavca, neutralni oglašavanje što se tiče starosti kod raspisivanja oglasa za radno mjesto, spremnost da se sagledaju problemi starijih radnika i posebno da se preduzmu mjere za one nezaposlene kojima je nezaposlenost istekla. Pored toga planirane mjere što se tiče obrazovanja i usavršavanja treba da se ispitaju centri za starije nezaposlene u kantonima je korak u pravom smjeru.

➔ Aurora García

Uticaj jakog franka na zaposlene

Uspješna borba protiv otpuštanja i smanjenja plata

Jak franak je prouzrokovao već prve žrtve: samo u mašinskoj-elektro- i metalnoj industriji je nestalo oko 2000 radnih mjesta. Sindikat Unia traži od Nacionalne banke, da ponovo uvede minimalno zagarantovan kurs. U međuvremenu je nekoliko primjera pokazalo da se borba isplati!

Proteklih mjeseci moglo se više puta čuti: da je moralo doći do otpuštanja dugogodišnjih radnika ili smanjenja plata odnosno produženje radnog vremena i to sve pod izgovorom jakog franka. Posebno u sektoru industrije dolazi do zatvaranja pogona ili ne rjeđe premještanje proizvodnje u inostranstvo gdje je radna snaga jeftinija.

Borbe i uspjesi u Ženevi

Smanjenje plata, Evro plate i produženje radnog vremena su ilegalni. Tome treba da se suprotstavi cijeli radni kolektiv. Upravo to su učinili kolege u firmi Mecalp Technology u Meyrin kod Ženeve. Firma je htjela da umanj plate za 10% i da produži radno vrijeme. Pored toga bilo je momentalnih otkaza koji nisu htjeli da potpišu pro-

firme SMB SA. U ovom slučaju je firma povećala radno vrijeme bez ikakve kompenzacije, što su zaposleni radnici odbili. Firma je tada dala otkaz trojici kolega između njih je i predsjednik personalne komisije koji je zaposlen u firmi već duže od 15 godina. Nakon što su radnici stupili u štrajk urava je povukla svoje redukcione planove.

I politika je pred izazovom

U jednom drugom sukobu u Tessinu kod firme koja se bavi proizvodnjom plastičnih materijala Exten SA, u februaru je bilo planirano masivno smanjenje plata. Radnici su stupili u štrajk u trajanju od jedne nedjelje dana. Tek intervencijom Kantonalnih upravnih vlasti Sadis došlo je do medijalnog procesa.

Politika je obavezna da se uključi. Ne samo da imaju obavezu da zahtijevaju od Švajcarske Nacionalne banke da ponovo uvedu minimalni kurs već treba da pomognu Srednjim i malim preduzećima da prevaziđu finansijske teškoće koje su nastale kroz jak franak i to kroz osnivanje jednog fonda za pomoć. U Ženevi i u Waadt su ovi fondovi već osnovani i već su primjenjeni.

➔ Aurora García

Od Nacionalne banke se zahtijeva da ponovo uvede zagarantovan minimalni kurs evra

mjenju ugovora. Kao reakcija došlo je do zatvaranja rane smjene štrajkom. Jedan veliki dio poslijepodnevne smjene se priključio njima. Rukovodstvo je reagovalo na to tako što je promjenu ugovora povuklo i pokazalo volju da se mimo pregovara.

Tessin se posebno bori

Posebno mnogo borbi u vezi sa jakim frankom je sprovedeno u Tessinu. Metalna firma Stahlbetrieb Ferriere Cattaneo je htjela da smanji plate pograničnim radnicima za 7% a onima kojima je mjesto pprebivališta u Tessinu za 3%. Kada su radnici i sindikati Unia i OCST odbili prijedloge smanjenja plata firma se povukla i nije primjenila smanjenje plata. Ranije je bilo radnih sporova kod metalne

Federalno glasanje

Za veću pravdu

Prethodi nam ponovo Savezno glasanje 14. juna. Dvije inicijative i dva prijedloga promjene zakona treba da se izglasa. Savez sindikata SGB preporučuje tri prijedloga Da: Da za inicijativu o stipendijama, Da za porez na nasljedstvo i Da za zakon Radio televizije (RTVG).

Novi zakon za Radio i televiziju bi trebao da smanji sadašnju naknadu od 462.– na 400.– franaka. To je zbog toga što po novom svi moraju da plaćaju Billag. Zahvaljujući novim tehnologijama postoji mogućnost da se radio televiziji pristupi i preko Smartphone. I zahvaljujući naknadama imamo raznovrsnu i višejezičnu ponudu. Posebno u Švajcarskoj gdje je višejezičnost zastupljena ovo je važna komponenta javnog servisa.

Obrazovanje za sve!

Inicijativa o stipendijama ima za cilj da omogući finansiranje školovanja većeg broja ljudi. Stipendije treba da se uskalde na nacionalnom nivou. Danas svaki kanton određuje samostalno koliko i kome će dati i to sa velikim različitostima. Za sve bi trebalo biti moguće da dobiju stipendiju ne samo za univerzitet već bi trebalo da postoji mogućnost da stipendiju dobiju oni koji pohađaju više stručne škole. Zato glasajmo DA za ovu inicijativu!

Bogati treba takodje da plaćaju!

Od ukupnog nacionalnog bogatstva 2% je onih koji posjeduju bogatstvo kao preostalih 98%. I to je zato što

u Švajcarskoj svoje ogromno bogatstvo prenose na svoje potomke bez poreza. Koncentracija bogatstva i dalje raste. Ko nasljeduje više od dva miliona franaka, treba da 20% da

vratu za javni sektor (dvije trećine na starosno osiguranje, a jedna trećina na kantone). To je mali korak u smjeru veće socijalne pravde.

➤ Aurora García

TISA, Liberalizacija pružanja usluga

TISA: Bez privatizacije naših javnih usluga!

TISA (Trade in Services Agreement) sporazum o trgovini uslugama je sporazum koji bi želio da svoje usluge otvori na globalnom tržištu. Već neko vrijeme pregovara više od 20 zemalja – medju njima i Švajcarska iza zatvorenih vrata o ovom trgovinskom sporazumu da bi služili interesima velikih kompanija. Ali otpor u Švajcarskoj postoji i treba i dalje da raste!

Kako se može pregovarati u skrivenom? Da, države, koje trenutno obavljaju pregovore, ostavljaju malo informacija u javnosti. Takodje i svjetska organizacija je isključena

iz pregovora. Cilj je da siromašne zemlje, koje se protive sporazumu da se isključe. Sve države bi trebalo da prihvate pravila koja su već donesena u ovom sporazumu.

Voda više nije za sve?

Šta znači TISA? Jedna od glavnih tačaka TISA je spisak usluga koje nisu otvorene za tržište. Problem je taj ako nešto nije na listi da je otvaranje za tržište obavezno. Jedan novi izvor energije koji danas ne poznajemo, bi bio automatski privatizovan. I zahvaljujući integrisanoj «Račnoj klauzuli» «Ratchet-Klausel» ovo se ne može povratiti. Tako se pristup vodi ili struji može privatizovati, i da se ne može

kasnije povratiti. Takodje i uvodjenje javne krankenke (jedinственog zdravstvenog osiguranja) sa TISA bi bilo onemogućeno!

Poptisati peticiju!

U Švajcarskoj se stimuliše otpor. U mnogim opštinama su podnijeti prijedlozi da se izjasne kako bi TISA deklarirali kao slobodnu zonu. Što više otpora to su šanse veće da TISA padne u vodu. Potpišite peticiju online na dresu <http://stop-tisa.ch>

➤ Aurora García

intervju

Alvaro Bizzari

«Sa filmovima protiv nepravde»

Alvaro Bizzari je 70-ih i 80-ih godina prikazao živote sezonskih radnika kroz filmske potrtrete. Horizonte ga sreo u Bilu (Biel) gdje je prikazan njegov film «Lo Stagionale» u okviru izložbe «Barake, mržnja prema strancima i sakrivena djeca» – To ukazuje da u Švajcarskoj mora da postoji novi statut sezonskih radnika.

Alvaro Bizzari, kako ste došli u Švajcarsku?

Dolazim iz okoline Pistoia, Toscana. Tad sam imao 18 godina, imali smo probleme sa porodičnom prodavnicom. Otac mi je rekao vidi, ja imam jednog dobrog prijatelja u Švajcarskoj on zaradjuje jako dobro tamo. Ako odemo u Švajcarsku na par mjeseci možemo da riješimo postojeće probleme u našoj prodavnici.

Tako sam došao u Curcah (Zurzach), Kanton Aargau, i tamo sam našao posao u jednoj fabrici kao zavarivač.

Naučio sam njemački a kasnije i francuski – francuski sam naučio uglavnom sa mladim djevojkama! Želio sam da komuniciram, jer sam primjetio da je odnos prema nama strancima drugačiji nego prema Švajcarcima.

Šta je bilo drugačije?

Imali smo i druge plate, druge uslove života doduše i u «latin» dijelu Švajcarske! Postojale su barake bilo je i protjerivanja djece koji nisu imali pravo da žive sa svojim roditeljima. Za mene je to bilo odvratno! Tako sam morao da pokušam da postanem kameraman, želio sam da snimim film o životnim uslovima stranih radnika.

Kako ste naučili da snimate filmove?

Tako što sam napravio filmove. Na početku moga života kao filmski stvaralac nisam imao pojma. Nisam znao da koristim fotoaparat. Onda sam svaki dan prolazio pored jedne fotografske radnje, zvala se Foto Kühni, i posmatrao sam aparate. I rekao sam sam sebi: «Sa ovim aparatima se može ispričati život». Postao sam prodavač u radnji – znao sam da pričam njemački, francuski i italijanski i imao sam iskustva u tom poslu. Bio sam mlad i voljan da naučim kako se rukovodi aparatima. Kad je vlasnik radnje primjetio moju strast za aparate pozajmio mi svake nedjelje jednu kameru, tako sam mogao da snimam filmove. Sa tom kamerom sam snimio moj prvi film – «Il Treno del Sud».

Ali kako ste znali šta je potrebno za snimanje filmova?

Posmatranjem, tehnički dio sam naučio, tako što sam priručnik o uputstvu detaljno proučio i posjetio sam i jedan kurs. Tako sam postao filmski režiser. Ali tehnika je jedna stvar snimanje filma druga, to je došlo posmatranjem. Imao sam jedan filmski projekat – «Il Treno del Sud» u kojem sam govorio o nadi radnika koji su ardim težak posao. To su bili uglavnom italijanski radnici. Sa ovom nadom sam mogao zapaziti da su strani radnici – italijanski, španski, portugalski i drugi – uglavnom diskriminisani.

Kako ste razvili priče?

Poznavao sam mnoge ljude, vidio mnoge životne priče. Ja lično potičem iz prilično imućne porodice. Ali u Pistoia sam doživio nezaposlenost, vidio sam siromaštvo i borbu radnika. Tamo sam razvio osjećaj šta je nepravedno. I zbog toga je za mene bilo važno da pokažem život sezonaca. Priče sam pisao a glumci su bili amateri, ljudi iz ovog miljea. Ideje su uzete direktno iz realnog života. «Lo Stagionale» je priča o skrivenoj djeci sezonskih radnika – djece kojima nije bilo dozvoljeno da ostanu u Švajcarskoj. Sezonski radnici su znali da im nije dozvoljeno da imaju porodicu ali su ponekad morali. Mnogi su žudili da imaju svoju porodicu sa sobom i dovodili su svoju porodicu preuzimajući veliki rizik na sebe. Film pokazuje kako je to bilo, gotovo svaki dan su prijavljivana i protjerivana djeca iz Švajcarske.

Kakve su reakcije na Vaše filmove?

«Lo Stagionale» je prikazivan na mnogim festivalima, između ostalog u Soloturnu. Mnogi ljudi su bili iznenadjeni, oni nisu znali, mislili su da je baraka bila skladište za materijal a ne mjesto za stanovanje. Tek poslije filma su saznali pravu istinu.

➤ Marilia Mendes

Spajanje porodice

Spajanje porodice zavisi od statusa boravka

Za život sa svojom porodicom su odlučujući pasoš i nacionalnost

Spajanje porodice u Švajcarskoj nije ni malo jednostavan proces u migracionom zakonu. Kriteriji za spajanje porodice se zavisi od toga da li se radi o spajanju porodice državljana Evropske Unije ili iz tkzv. trećih zemalja.

Pasoš i dozvola boravka su odlučujući

Državljeni Evropske Unije kao i državljani iz takozvanih trećih zemalja koji posjeduju stalnu dozvolu boravka ili godišnju dozvolu boravka (C-b-viza i EU L viza) imaju pravo na spajanje porodice. Međutim za državljane koji ne pripadaju Evropskoj uniji važe druga pravila. Državljeni

iz trećih zemalja koji posjeduju kratkoročnu dozvolu boravka L nemaju pravo na spajanje porodice

Obratite pažnju na rokove za spajanje porodice

Kod državljana iz trećih zemalja spajanje porodice mora da se obavi u roku od pet godina, ako su djeca mlađa od 12 godina. Ako su djeca starija a još nisu punoljetna onda spajanje treba da se obavi u roku od 12 mjeseci od trenutka kad se stekne pravo za spajanje porodice.

Pravo državljana Evropske Unije

Državljeni Evropske Unije imaju pravo da podnesu zahtjev na ime spaja-

nja porodice za sledeće osobe; bračni drug i za zajedničku djecu ispod 21. godinu starosti ili za djecu, koju još izdržavaju. Rodjaci oba supružnika po direktnoj liniji (majka, baka itd.) koje oni izdržavaju.

Savjeti za Unia članove

Svi članovi sindikata Unia imaju pravo na prve savjete u vezi prava boravka i spajanja porodice. Obratite se na Vaš najbliži sekretarijat.

➔ Dara Filipovic

Više informacija:
Bundesamt für Migration

Giovanni Giarrana, neuništivi aktivista

Njegov moto je glasio: «Bolje da umrem na frontu nego u krevetu.» Ipak Giovanni Giarrana nije razmišljao o smrti već je sa svojih 70 godina još uvijek bio veoma aktivan. Izgledao je i djelovao neumorno i bio je pun poleta. Kao i njegova crvena majica i njegove misli i njegov um su bili jarko crvene boje: Još njegov otac je bio čuveni socijalista a on i mnogo više od toga. «Sad konačno mora nešto da se pokrene!» jedna je od njegovih omiljenih rečenica.

Svoj prvi štrajk je diplomirao kao učenik na Siciliji, izjavljivao je Giarrana. U školi za polimehaničare nedostajao je alat. Učenici su bili blokirani, a direktor škole je samo slijegao ramenima. Poslije tri dana štrajka alat je bio ponovo tu. Od tada Giarrana zna: «Korupcija u Italiji je jedan od najvećih problema.» I on zna takodje da i buntovnici moraju računati sa nedostacima. Iako je bio u pravu, umjesto zaslužene ocjene 9 on je na kraju zbog toga u završnoj diplomi dobio samo 7.

Još u vrijeme SMUV-a Giarrana je bio predsjednik migracione komisije. «Morali smo to da sprovedemo protiv volje mnogih kolega», sjeća se on. I sada je još uvijek kopresjedavajući Unia- migracione komisije. Migracija je bila njegova životna tema. On je sam prošao kroz sve: zauzeo je svoj odbrambeni stav na švajcarskoj granici u Chiasso, poniženje kroz sanitarnu inspekciju na graničnom prelazu, osam godina života u barakama, diskriminacija na radnom mjestu i kod traženja stana. Ali to je još više ohrabrilo njegovu uvjerenje: Ko želi bolje mora i da se bori.

Giarrana nije nikada htio da postane zvanični funkcioner, iako bi ga objeručke prihvatili. «Moje mjesto je u osnovi», za njega je bilo jasno. Bez povjerenika-

aktivnih sindikalista u preduzećima sindikat ne bi bio ništa. Sindikat živi odozdo na gore i nikako odozgo na dole. Mnogo godina je Giarrana radio kod Escher-Wyss. Slike pokazuju njega ispod moćnih turbina. Sve dok nije preširoko otvorio svoja usta: Dobio je otkaz kao predsjednik komisije pogona, nakon što je nagazio direktora pred okupljenima, kolicima jer je ovaj htio da otpusti dvije stotine zaposlenih radnika. To je bilo bespotrebno, po mišljenju Giarrana.

On nije jedan od tih koji bi zbog toga pao u depresiju. Uskoro poslije toga je već našao posao kod Burkhard Compression u Oberwinterthur i tu je radio sve do svog penzionisanja 2009. godine. Umjesto da svoj penzionerski život započne na ležaljci već drugi dan je startovao sa spektakularnom akcijom: On je prepješao 2500 kilometara do svog rodnog sela u Siciliji. «Prirodna menta protesni marš!», pojasnio je on. Protiv rata, za mir i solidarnost. Tamo su ga pratile televizijske kamere kako na samom startu tako sve do njegovog dolaska u njegovo rodno selo Ravanusa u pokrajinu Agrigento. Tamo je prvi put ugledao svjetlost dana 1944. godine.

Giovanni Giarrana je neuništiv čovjek. Njegova energija je zarazna, njegov osmjeh zrači jače od Sicilijanskog sunca. Ništa ga ne može zaustaviti. Onda je stajao pred vratima najvećeg izazova u svom životu: borba protiv poništenja prava i protiv ksenofobije. «30 godina integracije nije donijelo dovoljno, bili smo previše dobri», zaključuje on. Sad su potrebne druge jače metode. Mnogo je stajalo ispred njega. Najradije jedan raznoliko šareni, radosno-simbolični štrajk svih migranata u zemlji. Koa što je bio štrajk žena 1991. Kako bi se pokazalo: «Draga Švajcarska, bez nas ništa ne može da radi!»

➔ Marilia Mendes

Vi pitate – mi odgovaramo

Stečajni postupak: Kako uprkos tome da dobijem svoju platu?

Poslednjih osam godina sam radio kao polir u jednoj građevinskoj firmi. Firma je bankrotirala. Poslednja dva mjeseca nisam dobio platu. Opominjao sam svog poslodavca ali ništa od toga. Da li ću doći do svog novca?

Da. Kao zaposleni radnik ste osigurani ne samo protiv nezaposlenosti već i u slučaju stečaja poslodavca. Stoga možete podnijeti zahtjev za naknadu kod kantonalne kase za nezaposlena lica «nadoknada usljed neplativosti». Na ovo imate pravo ako Vam firma ne može više da isplaćuje platu. To je maksimalno za poslednja četiri mjeseca prije otvaranja konkursa do maksimalnog iznosa od 10 500 franaka mjesečno.

Vaš zahtjev za naknadu štete morate da podnesete u roku od 60 dana nakon proglašenja otvaranja konkursa. Regionolani centar za nezaposlena lica u Vašem mjestu može Vam dati više informacija u vezi s tim. Kasa za nezaposlena lica će Vam poslije isplatiti neisplaćene zaostale plate. Zahtjev za isplatu zaostalih plata treba da se podnese direktno kod Stečajne službe (Konkursamt). Ako se desi da u konkursnoj masi nema dovoljno novca i zbog toga konkurs tj. Stečajni postupak bude zaustavljen onda Vi dobijate novac iz fonda za nezaposlena lica tj. arbeitslosenkasse. U svakom slučaju Vi imate mogućnost da dobijete svoju platu svejedno da li će Vam se isplatiti iz stečajne mase ili iz fonda za nezaposlena lica.

Markus Widmer, work, 1.4.2015

Prisilna naplata: Ko plaća otvaranje konkursa?

Radim u jednoj firmi za sanitarije u računovodstvu. Već četiri mjeseca nisam dobio platu. Stoga sam pokrenuo postupak kod suda rada i sud je donio odluku u moju korist. Raspitao sam se kod službe za prisilnu naplatu o daljem postupku i oni su mi saopštili da moram da podnesem zahtjev sudu. Sud je donio odluku da mi plati zaostale plate a da će mi platiti to još uvijek nije sigurno. Stoga mi je preporučio da podnesem zahtjev za prisilnu naplatu. Ako ne dobijem novac onda bi trebao da pokrenem stečajni postupak kod suda. Takodje sam dobio informaciju da sud traži avans u visini od 2500 franaka koji moram da platim. Ali ovo ne mogu sebi da priuštim, jer ovo je zaista visoka suma a ja u poslednje vrijeme nisam dobijao platu i jedva sam sastavljao kraj s krajem. Postoji li neki način da dodjem do svoje plate?

Informacije koje Vam je dala kancelarija za prinudnu naplatu su tačne. Kao povjerilac odnosno kreditor Vašeg poslodavca morate snositi troškove otvaranja stečajnog postupka. Vi imate mogućnost da podnesete zahtjev za besplatnu pravnu pomoć. To znači između ostalog da ste istovremeno oslobođeni od sudskih troškova i troškova avansa. Prije nego što uputite zahtjev za stečajni postupak konsultujte se sa sudom i podnesite ovaj zahtjev. Ako Vam to bude odobreno onda avans u iznosu od 2500 franaka ne morate da plaćate. U svakom slučaju važi: Brzo reagujte i nešto preduzmite! Ne smijete da čekate predugo sa podnošenjem stečajnog postupka. U suprotnom rizikujete da izgubite svoja potraživanja. Više informacija možete naći u brošuri «Insolvenzentschädigung» brošura u vezi otvaranja stečajnog postupka i za slučaj da firma nije platežna odnosno da je dužna da plati plate i socijalna osiguranja ali ne raspolaže više novčanim sredstvima. www.espace-emploi.ch/publikationen/broschueren/.

Markus Widmer, work, 1.4.2015

Impressum: Beilage zu den Gewerkschaftszeitungen work, area, Événement syndical | **Herausgeber** work, Gewerkschaft Unia, Chefredaktion: Marie-José Kuhn; Événement syndical SA, Lausanne, Chefredaktion: Sylviane Herranz; Edizioni Sociali SA, Lugano, Chefredaktion: Claudio Carrer | **Redaktionskommission** A. Garcia, D. Filipovic, E. Sarlaslan, M. Martin, M. Mendes, O. Osmani | **Sprachverantwortlich** Dara Filipovic | **Layout** C. Lonati, Unia | **Druck** NZZ Print, Zürcherstrasse 39, 8952 Schlieren | **Adresse** Unia Redaktion «Horizonte», Weltpoststrasse 20, 3000 Bern 15, darinka.filipovic@unia.ch

Die Gewerkschaft. Le Syndicat. Il Sindacato.

www.unia.ch